

Møtedato: 13. februar 2012
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf: Oddvar Larsen, 75 51 29 00

Dato: 3.2.2012

Styresak 6-2012 Samarbeidsavtale mellom kommunene i Nord-Norge og Helse Nord RHF, representasjon fra arbeidstakerne og brukerne i samarbeidsorganer – oppfølging av styresak 151-2011 og 158-2011

Innledning

Styret i Helse Nord RHF vedtok i møte, den 22. desember 2011 samarbeidsavtale mellom kommunene i Nord-Norge v/Kommunenenes Sentralforbund (KS) og Helse Nord RHF. Styret vedtok videre at spørsmålet om ansattes og brukernes representasjon i samarbeidsorganer skulle forelegges i egen sak til styret i februar 2012 (jf. styresak 158-2011).

Denne saken omhandler bare ansattes representasjon, mens spørsmålet om brukerrepresentasjon vil bli tatt opp i senere sak i år.

Det foreslås at ansatte blir representert i regionalt samarbeidsutvalg med i alt fire representanter (derav to fra kommunene) under behandling av saker som har relevans til hovedavtalens bestemmelsers kap. VII om Informasjon, samarbeid og medbestemmelse. Samme prinsipp foreslås lagt til grunn, dersom det opprettes underutvalg/arbeidsgrupper for å løse konkrete oppgaver, men at antallet representanter kan tilpasses underutvalgets mandat og øvrige sammensetning. Her skal selvfølgelig også arbeidstakerorganisasjoner som ikke er representert i Felleserklæringen ivaretas, når det dreier seg om endringer for slike arbeidstakergrupper.

Bakgrunn

Samarbeidsavtalen mellom KS og Helse Nord RHF er en frivillig avtale mellom partene, til forskjell fra lovpålagte avtaler som følger av nytt lovverk og myndighetskrav til gjennomføring av samhandlingsreformen. Ansvar for å inngå lovpålagte er tillagt helseforetakene.

Formålet med regionalt samarbeidsutvalg er i henhold til avtalen med KS er å være ”*et forum hvor representanter for politisk og administrativ ledelse fra kommunene i Nord-Norge og ledelsen i Helse Nord RHF møtes for å drøfte saker av prinsipiell, strategisk og praktisk betydning for samhandlingsfeltet.*” Forumet har ikke beslutningsmyndighet.

I protokolltilførsel til vedtak i styresak 158-2011 viser ansattevalgte styrerepresentanter til felleserklæringen mellom arbeidsgiverorganisasjonen Spekter, KS og forhandlingssammenslutningene i KS-området om samarbeid mellom partene i arbeidet med samhandlingsreformen (datert 30. mars 2011). Representantene har derfor forbeholdt seg retten til å gi sin tilsluttende stemme til avtaleteksten, når representasjon fra arbeidstakerorganisasjonene er kommet inn i avtalen eller i et vedlegg til avtalen som godkjennes av KS og Helse Nord.

Drøfting av problemstillingen

Felleserklæringen mellom partene ble undertegnet før avtalestrukturen og krav til innhold i avtaler mellom helseforetak og kommuner var avklart. Denne har sitt utgangspunkt i hovedtariffområdet og hovedavtalen mellom partene. Så langt har samarbeidsorganene mellom KS regionalt/RHF-ene og kommuner/HF-ene lagt seg på ulike løsninger av ansattrepresentasjon.

Felleserklæringen slår i hovedtrekk fast at:

- Det er Hovedavtalene som regulerer rammene for samarbeid og medbestemmelse.
- Samhandlingsreformen vil kunne gi behov for samarbeidsordninger på tvers av kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten.
- Dersom etablerte samarbeidsordninger behandler saker innenfor hovedavtalenes virkeområde, anbefales at arbeidstakerorganisasjonene deltar.
- Samlet representasjon fra arbeidstakersiden begrenses i så fall til fire, og disse bør ta utgangspunkt i hovedorganisasjonene (LO, Unio, YS og Akademikerne)

Ikke alle arbeidstakergrupperinger er representert i Felleserklæringen. Disse skal selvfølgelig også ivaretas når det dreier seg om endringer for slike arbeidstakergrupper, jfr. Hovedavtalens bestemmelser. Dette vil være aktuelt i undergrupper og høringer.

I Nasjonal veileder om avtaler er det i pkt. 4.2 uttalt at: *«Ved inngåelsen av samarbeidsavtalene er det viktig at de ansattes organisasjoner blir tatt med i prosessen. De ansattes organisasjoner skal involveres i den grad hovedtariffavtalen og hovedavtalen for det aktuelle området stiller krav om dette. I tillegg følger det av "Felleserklæring vedrørende samarbeid mellom partene i arbeidet med Samhandlingsreformen", undertegnet av partene innenfor Spekters og KS' tariffområde, at det anbefales at når det etableres samarbeidsutvalg/arbeidsgrupper på tvers skal arbeidstakerorganisasjonene være representert.».*

Organisasjonene er ikke part i de avtalene «fellesorganer» (for eksempel forhandlingsutvalg mellom kommuner og HF) skal understøtte og skal naturlig nok ikke delta i forhandlinger om slike avtaleinngåelser.

Om «fellesforum» (for eksempel kontaktmøter mellom RHF og KS-styrene) behandler saker utenfor hovedavtalens virkeområde, herunder offentligrettslige saker, anses dette som oppgaver avgrenset fra medvirkning fra de tillitsvalgte.

Det er av vesentlig betydning at hovedavtalen legger opp til at de tillitsvalgte «så tidlig som mulig» skal involveres i reelle drøftinger om forhold som angår deres arbeidssituasjon (ved omorganisering, men også ved oppfølging og implementering av nasjonale reformer). I mange tilfelle antas at det i denne type fellesorgan tas opp forhold på et tidlig stadium hvor de tillitsvalgte kan ha nytte av å være tidlig informert. Dette vurderes som både å kunne kvalitetssikre prosesser som i stor grad også vil angå den enkelte arbeidstakers arbeidssituasjon og å virke preventivt på eventuelle lokale tvister om medvirkningsrett- og plikt er fulgt.

Representasjon fra tillitsvalgte på kommunesiden er mer krevende enn det er fra helseforetakssiden. Noe av utfordringen er at samarbeidsorganene kan bli svært store med slik representasjon fra arbeidstakerne, og at det i tillegg er kommet henvendelser fra brukersiden om å bli representert. Kommuner, helseforetak og KS regionalt peker på kompleksiteten i å håndtere dette.

Helse Nord RHF er kjent med at de overordnede avtalefestede samarbeidsorganer i helseforetakene (OSO/RESO) også behandler saker som gjelder oppfølging av tjenesteavtaler, og som dermed har driftsmessige konsekvenser. De spørsmål som har vært reist, har i hovedsak vært om antall representanter, og hvordan ansatte i kommunene skal la seg representere. Antallet vil kunne gi presedens for brukerrepresentasjon, og for totalt antall representanter, dersom alle parter skal være likeverdig representert.

Helse Nord RHF er gjort kjent med at ovenstående er i tråd med KS' vurderinger i spørsmålet.

Helse Nord RHF utreder nå hvordan brukernes innflytelse og medvirkning gjennomgående skal kunne styrkes i Helse Nord. Spørsmålet om brukerrepresentasjon i samhandlingsorganer vil derfor bli tatt opp i styresak om brukermedvirkning senere i år.

Vurdering og konklusjon

Slik adm. direktør ser det, kan ikke våre arbeidstakerorganisasjoner påberope seg representasjon i direkte avtaleinngåelse mellom partene eller deltakelse i samarbeidsorganer, når det behandles saker som ligger utenfor hovedavtalens bestemmelser om informasjon, samarbeid og medbestemmelse.

På bakgrunn av dette foreslår adm. direktør at ansatte blir representert med inntil fire representanter, to fra kommunene og to fra Helse Nord under behandling av saker innenfor hovedavtalens del III kap VII.

Det legges til grunn at organisasjonene seg i mellom finner minnelige ordninger for representasjon, herunder fordeling fra kommune/spesialisthelsetjeneste og fra forhandlingssammenslutning.

Deltakelse i OSO/RESO er ikke tema for denne saken. Det er imidlertid ingen tvil om fra Helse Nord RHF's side at det var denne type organ Felleserklæringens enighet om deltakelse særlig var myntet på.

Når det gjelder andre samarbeidsorganer mellom helseforetak og kommunene, må partene avgjøre sammensetningen ut fra samarbeidsorganets formål, mandat og hvilke saker som behandles. I situasjoner hvor problemstillinger som kommer inn under hovedavtalens bestemmelser om informasjon og medvirkning behandles, så skal representanter fra arbeidstakerne kunne delta. Her skal selvfølgelig også arbeidstakerorganisasjoner som ikke er representert i Felleserklæringen ivaretas, når det dreier seg om endringer for slike arbeidstakergrupper, jfr. Hovedavtalens bestemmelser.

For begge typer organer gjelder at formell drøfting m. m. utløses, når saker behandles i kommunene eller i helseforetaket som omfatter det juridiske objektet arbeidstaker-arbeidsgiverforholdet.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret viser til premissene i denne saken og gir tilslutning til adm. direktørs vurderinger, når det gjelder ansattes representasjon i samarbeidsorganer i helseforetakene.
2. Arbeidstakerorganisasjonene tilbys representasjon i Regionalt samarbeidsutvalg mellom kommunene og Helse Nord RHF under behandling av saker innenfor hovedavtalens del III kap VII, Informasjon, samarbeid og medbestemmelse, med inntil fire representanter, to fra kommunene og to fra Helse Nord.
3. Representasjon i andre samarbeidsorgan som evt. utløper fra det Regionale samarbeidsutvalget avgjøres ut fra premissene i denne saken, samt formål og mandat for arbeidet.
4. Arbeidstakernes medvirkning med hensyn til rett til drøftinger m. m. håndteres ordinært i relasjonen mellom arbeidsgiver (kommune/helseforetak) og arbeidstakernes representanter i den enkelte virksomheten.
5. Styret ber adm. direktør om å utrede hvordan brukernes innflytelse og medvirkning gjennomgående skal kunne styrkes i Helse Nord. Spørsmålet om brukerrepresentasjon i samhandlingsorganer ønskes tatt opp i egen styresak om brukarmedvirkning senere i år.

Bodø, den 3. februar 2012

Lars Vorland
Adm. direktør